

SCRIPTA

Numéro Scripta : 4019

Auteur(s) : Philippe II Auguste, France (roi)

Bénéficiaire(s) : Pont-de-l'Arche, Notre-Dame de Bonport (abbaye)

Genre d'acte : charte

Authenticité : non suspect

Datation : 1204

Lieu d'émission : Fontainebleau

Action juridique : confirmation

Langue du texte : latin

Analyse

Philippe [II], roi de France, confirme les donations faites par Richard [Ier], roi d'Angleterre, à l'abbaye Notre-Dame de Bonport.

Tableau de la tradition

Éditions principales

- a. Delisle Léopold, *Cartulaire normand de Philippe-Auguste, Louis VIII, Saint-Louis et Philippe le Hardi*, Caen, Hardel (MSAN ; 16, 2e série, 6, p. 160-390), 1852, n° 1076, p. 285.
- b. Andrieux Jules, *Cartulaire de l'abbaye royale de Notre-Dame de Bon-Port de l'ordre de Cîteaux au diocèse d'Évreux*, Évreux, Hérissé, 1862, p. 31, n° XXXIV.
- c. Bonnin Théodose, *Cartulaire de Louviers*, Évreux, Hérissé, 1870-1873, 6 vol., t. 1, n° C, p. 137-139.
- d. Brunel Clovis, Delaborde Henri-François, Monicat Jacques, Petit-Dutaillis Charles, *Recueil des actes de Philippe Auguste, roi de France*, t. 2, années du règne XVI à XXVII (1er novembre 1194-31 octobre 1206), Paris, Imprimerie nationale (Chartes et diplômes relatifs à l'histoire de France ; 6), 1943, n° 824, p. 400-402.

Dissertation critique

1204 [juillet ?] : Datation proposée par DELABORDE/BRUNEL et al., *Recueil des actes de Philippe Auguste*, t. 2, n° 824, p. 400.

Texte établi d'après a

In nomine sancte et individue Trinitatis, amen. Philippus, Dei gratia, Francorum rex. Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod, [sicut] ex autentico scripto Ricardi, quondam regis Anglorum, cognovimus, idem rex, ob remedium anime sue et predecessorum suorum, dedit et concessit in perpetuam elemosinam Deo et ecclesie Beate Marie de Bonoportu, que in foresta nostra de Bord sita est et fundata in loco qui prius dicebatur Maresdans, et monachis Cisterciensis ordinis ibidem Deo servientibus locum ipsum de Maresdans, in quo predictam ecclesiam ad honorem Dei et beate Marie fundavit, et totam haiam de Maresdans, sicut cheminus dividit eandem haiam a foresta, et in eadem foresta de Bord, in loco qui dicitur Balnea Morin et circa locum illum, viginti carrucatas terre, unicuique scilicet carrucate sexaginta acras terre ad perticam viginti quinque pedum. Dedit etiam predictis monachis in predicta foresta omnia necessaria a propria herbergia facienda, et ad ignem suum, et ad omnes usus suos, et ad pasturam ad omnes bestias suas per totam forestam illam, et quietanciam pasnagii de porcis suis et hominum suorum, quos donacione ejusdem regis Ricardi habuerunt, hactenus possiderunt et ex anima in usus

ecclesie. Dedit etiam eisdem omnes vineas quas habebat apud Gavereium, cum vinagiis et redditibus ad vineas pertinentibus, et totum clausum de Lere cum suis pertinentibus et omnes vineas et vina que habebat in Valle Rodolii, et omnia prata sua de Gavereio et de Humo et de Loviers et de Wiscarvilla et de Lere cum pasticiis ejus, et omne fenum suum de Valle Rodolii, quod venire solebat ad grangias suas, excepto illo quod vadit ad carrucas et feoda serviencium, et molendinum de Poses cum pertinentiis suis, et omnes piscarias et omnes redditus Secane quos habebat a Ponte Arche in Secana sursum, quantum durat Vallis Rodolii. Dedit etiam eis idem rex Ricardus quietanciam per mare, per terram et per aquam de omnibus rebus suis et hominum suorum, quos idem rex Ricardus eis dedit ; quietanciam etiam de modiatione vini ad omnes usus suos et de omni alia consuetudine ; quod quidem nos ipsis monachis concedimus in potestate nostra, preterquam in illis terris de quibus nos eramus saisiti quando Ricardus, rex Anglie, in fata concessit. Dedit etiam predictus rex Ricardus predictis monachis decem carrucatas terre in foresta de Awiz, unicuique carrucate sexaginta acras terre ad supradictam perticam, ad faciendam ibi granchiam ad bestias suas et ad bladum suum et ad ea que voluerint ; in eadem foresta, ligna ad facienda edificia sua et ad arandum, quantum opus habebunt ad omnes usus suos, et in eadem foresta herbagium bestiis suis, quotcunque in nemore illo habere voluerint, et quietanciam pasnagii porcis suis. Dedit insuper eis centum marcas argenti annui redditus apud Dieppam, reddendas ad duos terminos, silicet medietatem ad Pascha et aliam medietatem ad festum sancti Michaelis, quas archiepiscopus Rothomagensis tenetur eis reddere pro excambio Andeliaci ; quas quidem si terminis statutis reddere neglexerit, nos compellemus eum ad hujus debiti solutionem. Dedit preterea eisdem monachis, habendam et tenendam in perpetuum in proprios usus suos ecclesiam de Crikeboe integre, cum omnibus pertinentiis suis, et sicut advocatio ejusdem ecclesie per recognitionem adjudicata fuit eidem regi Ricardo. Nos vero, divine pietatis intuitu, et ad petitionem abbatis et fratrum predicti loci, ob remedium anime nostre et predecessorum nostrorum, dicte ecclesie Beate Marie et fratribus ibidem Deo servientibus hec omnia, sicut superius in presenti pagina continentur, salvo jure nostro, in perpetuum confirmamus et inviolabiliter precipimus observari. Et volumus quod ipsi de hiis omnibus predictis sint in ea tenetura et saisina in qua erant tempore regis Ricardi, et sicut ea potuit conferre. Quare firmiter precipimus quod predicta abbatia et monachi et fratres in eadem domo Deo servientes habeant et teneant in perpetuum omnia supradicta, bene et in pace, libere et quiete, integre et plenarie et honorifice, in bosco, in plano, in terris, in vineis, in decimis et hospitibus, quos ex donatione regis Ricardi habuerunt, in redditibus, in pratis et pasturis, in mari quando illud habebimus, in aquis et molendinis, in viis et semitis, in vivariis et stannis, in mariscis et piscariis et in omnibus aliis locis et aliis rebus ad predicta pertinentibus, cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus, sicut in presenti carta continentur ; inhibentes, super forisfacturam decem librarum nobis reddendarum, ne quis predictos monachos super hiis molestare aut eis injuriam inferre presumat. Quod ut perpetuum robur obtineat, sigilli nostri auctoritate et regii nominis karactere inferius annotato presentem paginam roboramus. Actum apud Fontem Bliaudi, anno Incarnati Verbi millesimo ducesimo quarto, regni nostri anno vicesimo quinto, astantibus in palacio nostro quorum nomina supposita sunt et signa : dapifero nullo ; signum Guidonis buticularii ; signum Mathei camerarii ; signum Droconis constabularii.